

CONCEPTUALIZATION OF THE ADVERB IN THE FIRST GRAMMARS OF THE ROMANIAN LANGUAGE (1667-1822)¹

Alina Marieta RUCĂREANU
(Nun ALEXANDRA)
alexandra_maica@yahoo.com

Abstract

The study of the adverb in the first grammars of the Romanian language highlights its significant heterogeneous character, from a grammatical and semantic point of view. Regarding its classification, we note that it belongs to the category of inflexible parts of speech. The first framing situation places the adverb in the large corpus of parts of speech (Staicu 1667), which can also be found in other authors' works. Integrating it among the inflexible parts of speech determined the outline of a predominantly invoked characteristic: the inflexibility of this part of speech. Also noteworthy is the syntactic behaviour, carefully highlighted by the authors of the analysed grammars. This aspect was punctuated by clarifications regarding the regency of the adverb, the verb holding the authority.

Key words:

Adverb, grammar, inflexibility, morphology.

1. A chronology of Romanian language grammars

In this study, we analysed adverbial structures, as they appear mentioned by their definitions and classifications, an aspect that varied over time, according to important indicators such as: linguistic peculiarities and approaches and classification perspectives.

The analysis presents the adverb in the first grammars of the Romanian language, starting with Staicu's grammar (1667-1669) and ending with Diaconovici Loga's grammar (1822). The selected period represents an important stage, diachronically, in the periodization applied to the 45 grammar books from the beginning of the history of Romanian grammar. The stages were set up in my doctoral thesis "Concepts, norms and models of

¹ The study of the above-mentioned grammars is being carried on as the postdoctoral study titled "Constitution of the morpho-syntactic norm in the first grammars of the Romanian language (1667-1914). Inflexible parts of speech".

analysis in the first Romanian grammars (1667-1914). Flexible parts of speech” and are, as follows:

Romanian grammars from the period 1757-1828: Staicu 1667-1669, Eustatievici-Braşoveanu 1757, Macarie 1757-1772, *Institutiones* 1770, Micu/Şincai 1780/1805, Văcărescu 1787, Şcoleriu 1789, Tempea 1797, Iorgovici 1799, Budai-Deleanu 1815-1820, Diaconovici Loga 1822;

Romanian grammars from the period 1828-1870: Rădulescu 1828, Săulescu 1834, Pop 1835/1839, Bariţ 1838, Golescu 1840, Platon 1845, Bălăşescu 1848, Cîmpeanu 1848, Măcărescu 1851, Barcianu 1853, Cipariu 1855, Hill 1858, Massim 1860, Stilescu 1863, Alecsandri 1863, Miheltianu 1866, Neagoe 1869, Cipariu 1869/1877;

Romanian grammars from the period 1870-1914: Munteanu 1870, Manliu 1875, Puşcariu 1875, Circa 1878, Pană 1882, Nădejde 1884, Ionescu 1884, Dariu 1886, Tiktin 1891, Ghibănescu 1892, Liuba 1892, Manliu 1894, Suchianu 1895, Philippide 1897, Slavici 1914.

The study of the above-mentioned grammars is being carried out as the postdoctoral study titled “Constitution of the morpho-syntactic norm in the first grammars of the Romanian language (1667-1914). Inflexible parts of speech”, research that respects the criteria (mentioned above) of chronological grouping of Romanian grammars, set up in Iordan’s grammar (1978).

A first analysis will follow the position of the adverb in the system of parts of speech. In the oldest Romanian grammars, the adverb, together with the interjection, the preposition and the conjunction, is included in the section of inflexible parts of speech. Another identified situation is the positioning of the adverb in the integral corpus of the parts of speech, where the classification into flexible and inflexible parts of speech is not achieved. Depending on these considerations, we have divided the analysed grammars into:

- grammars in which the adverb appears included in the large section of the parts of speech;
- grammars in which the adverb is not mentioned at all.

1.1. The grammars in which the adverb is included in the large section of the parts of speech are important works, for which the authors, when drawing them up, were inspired by Slavonic, Latin or Greek models.

In this section, we delineate two situations as far as the adverb is concerned:

1.1.1. Grammars in which the adverb is included in the category of inflexible parts of speech:

- Eustatievici-Braşoveanu 1757: „părțile voroavei plecătoare și neplecătoare” *numele, în loc de numele* (pronumele) [the name, instead of the name (pronoun)], *graiul* (verbul) [speech (verb)], *împărtășirea* (participiul) [sharing (participle)], *înainte-punerea* (prepoziția) [pre-placement (preposition)], *spregrăirea* (adverbul) [speaking towards (adverb)], *în mijloc-aruncarea* (interjecția) [throwing in the middle (interjection)], *împreunarea* (conjuncția) [connecting (conjunction)];

- Văcărescu 1787: „părțile cuvîntului” *înduplecătoare* (flexibile) și *neînduplecătoare* (neflexibile) *Articol, adică începerea, Nóme adică nume, Pronome adică pronume, Vérbu adică grăiu, Participie adică părtășire, Propozițiune adică propunere, Advérbiu adică spre grăiu, Conjuncțiune adică legare, și Interjecțiune*; [flexible and inflexible “parts of speech”, *the article, i.e., the beginning, Nóme meaning name, Pronome meaning pronoun, Vérbu meaning speech, Participle meaning participation/sharing, Preposition, i.e. proposal, Adverb meaning towards speech, Conjunction meaning binding/connecting, and Interjection*];

- Școleriu 1789: „părțile voroavei plecătoare și neplecătoare” *Nume*: substantiv și adjectiv), *locu de nume* (pronume), *vorbă* (verb), *împărtășire* (participiu), *a vorbii* (adverb), *prepunire* (prepoziție), *agiuire* (conjuncție), *întrare* (interjecție); [“flexible and inflexible parts of speech” *Name*: noun and adjective), *place of name* (pronoun), *word* (verb), *sharing* (participle), *speaking* (adverb), *putting before* (preposition), *reach* (conjunction), *entry* (interjection)];

- Budai-Deleanu 1815-1820: „părțile voroavei plecătoare și neplecătoare” *nume* (substantivul și adjectivul), *pronume, verbú, partiție, adverbie, prepoziția, conjuncția și interjecția*; [“flexible and inflexible parts of speech” *name* (noun and adjective), *pronoun, verb, participle, adverb, preposition, conjunction and interjection*];

- Diaconovici Loga 1822: „părțile grăirii la etimologie”, divided into „părțile grăirii declinătoare sau care se apleacă și părțile grăirii nedeclinătoare, sau care nu se apleacă” *artícul, numele, pronumele, verbul, participul, adverbul, prepozița, conjuncța, interjeța*; [“the parts of speech in etymology”, divided into “the parts of speech that are declinable or inflected and the parts of speech that are not declinable or that are not inflected” *the*

article, the noun, the pronoun, the verb, the participle, the adverb, the preposition, the conjunction, the interjection];

1.1.2. Grammars in which the adverb is registered in the general system of the parts of speech:

- Staicu 1667-1669: *numile, locul numelui* (pronumele), *graiul* (verbul), *părtășiia* (participiul), *zicerea* (adverbul), *punerea înainte* (prepoziția), *legătura, pre mijloc aruncare* (interjecția); [*names, the place of the name* (pronoun), *speech* (verb), *sharing/ uttering* (participle), *saying* (adverb), *putting before* (preposition), *connecting*, (interjection)];

- Macarie 1757-1772: *numele* (substantivul și adjectivul, dar și *numile cele numărătoare*, adică numeralele), *graiul* (verbul), *împărtășirea* (participiul), *încheiere* (articolul), *în loc de numirea* (pronumele), *înte punerea* (prepoziția), *spre graiu* (adverbul), *legătura* (conjuncția); [*the name* (the noun and the adjective, but also *the counting names*, i.e. the numerals), *the speech* (the verb), *the sharing* (the participle), *the ending* (the article), *instead of naming* (the pronoun), *putting in the middle* (the preposition), *towards the speech* (the adverb), *the connection* (the conjunction)];

- Micu/ Șincai 1780/1805: *De Articulo* (articolul), *De nomine sau substantivi* (substantivul), *De Adjectiva* (adjectivul), *De Pronominibus* (pronumele), *De Numeris* (numeralul), *De Verbis* (verbul), *De Adverbiis* (adverbul), *De Praepositionibus* (prepoziția), *De Conjunctionibus* (conjuncția), *De Interjectionibus* (interjecția); [*De Articulo* (the article), *De nomine or substantives* (the noun), *De Adjectiva* (the adjective), *De Pronominibus* (the pronouns), *De Numeris* (the numeral), *De Verbis* (the verb), *De Adverbiis* (the adverb), *De Praepositionibus* (the preposition), *De Conjunctionibus* (the conjunction), *De Interjectionibus* (the interjection)];

- Tempea 1797: *articulul, numele, pronumele, verbumul, partițipiul, prepoziția, adverbiumul, coniușia și interiecția* [article, noun, pronoun, verb, participle, preposition, adverb, conjunction and interjection].

1.2. The grammar in which the adverb is not mentioned at all is *Institutiones* 1770: *the noun, the pronoun and the verb*.

2. Definition of the adverb

Starting with Staicu's grammar (1667-1669), where we identified the first definition of the adverb, to that of Diaconovici Loga (1822), the definition of the adverb had a heterogeneous trajectory.

We divide the works from the research corpus into two categories, depending on the presence of adverb definitions:

a) The grammars in which the adverb is defined are works that stand out for a unitary and detailed approach to all parts of speech: Eustatievici-Brașoveanu 1757, Văcărescu 1787, Tempea 1797, Budai-Deleanu 1815-1820, Diaconovici Loga 1822;

b) The grammars in which the definition of the adverb does not appear are the following: Staicu 1667-1669, Macarie 1757-1772, Micu/ Șincai 1780/1805, Școleriu 1789.

In what follows, we present definitions of the adverb in chronological order, to highlight their evolution:

- „Ce este spregrăirea? Este a șasea parte a etimolôghiei, din cele neplecătoare, a doao, ceea ce adăogîndu-se cuvintelor însemnarea lor hotăraște și împrejur starea numelui, graiului și împărtășirii arată, precum: foarte arătată faptă este”; [“What is pre-speech? It is the sixth part of the etymology, from the non-inflected ones, which, when added to the words, determines their meaning and all around shows the state of the name, speech and sharing, such as: it is a very good deed”] (Eustatievici-Brașoveanu 1757: 114);

- „Advérbiu adică spre gráiu, iarăși din părțile cele înduplecătoare iaste, și acesta adăugându-se și unindu-se la graiu are putere întâlmăcirea lucrurilor sale, adică Petrul grăiaște *înțelepțește*, Alexandrul scrie *bine*”; [“The adverb means ‘towards speech,’ again from the inflected parts, and this, adding and uniting in speech, has the power of the meeting of its things, that is, Peter speaks *wisely*, Alexander writes *well*”] (Văcărescu 1787: 8);

- „Adverbiile sînt niște cuvinte care însemnează chipul unuia lucru sau altei careva pricină cu care este încheiată și mai cu seamă să pun la graiuri și la nume mutarnice, iară la starnice foarte rar: *Eri* am fost bolnav, am *foarte* învățat”; [“Adverbs are some words that mean the form of a thing or some other reasons with which it is concluded, especially to add to speech and inflected nouns, and very rarely to non-inflected nouns: *Yesterday* I was sick, I learned *a lot*”] (Tempea 1797: 163);

- „Adverbia va să zică ca și *la verb*, fiindcă adverbiile sînt părțile ce mai cu samă să încheie la construcție cu verbele sau le hotăresc, precum: *unde mergi, face bine, cîntă rău*. Aici *unde, bine și rău* sînt adverbii”; [“The

adverb addresses *the verb*, because the adverbs are the particles most likely to end the construction with the verbs or determine them, such as: *where you go, do well, sing badly*. Here, *where, well and badly* are adverbs”] (Budai-Deleanu 1815-1820: 48);

- „Adverbiile sînt cuvinte, căre nu se apleacă și se pun la Verburî, arătînd lócul orî timpul sau altă însușire a vreunei lucrări. Exemplu: *Petru erî fiind aice mult au vorbit cu mine, despre învățeturile ceale sholasticești*”; [“Adverbs are words that are not inflected and are added to Verbs, showing the place or time or other characteristic of some work. Example: *Petru was here and they talked with me a lot about scholastic teachings*”] (Diaconovici Loga 1822: 146).

Conclusions

The present study represents a detailed structural description of the adverb, by intersecting two configurational aspects: the definitions and classification of the adverb in the specified works. The analytical trajectory follows the evolution of this grammatical class, revealing both the similarities and the differences that occurred individually, at the level of the adverb, or globally and diachronically, with reference to the analysed works

The first analysis referred to the position of the adverb in the system of parts of speech. From the 10 analysed grammars¹, we identified a number of 5 grammars that registered the adverb in the class of inflexible parts of speech, while only 4 papers included it in the entire system of parts of speech. According to our findings, there is also one grammar where it is not mentioned at all.

The second part of the study was devoted to adverb definitions. Five authors defined the adverb, presenting it as a part of speech with a corresponding grammatical and semantic status, while in 4 grammars we did not identify its definition.

The beginnings of Romanian grammars give us a fairly clear picture of the adverb, which leads us to consider as very important the classification and conceptualization details of this inflexible part of speech.

¹ Iorgovici 1799 is a textbook of general linguistics and appears in our research corpus only sporadically, as it does not provide information on the evolution of inflexible parts of speech. We mentioned it among the grammar works for its contribution to the process of cultivating the Romanian language, by identifying some considerable linguistic sources.

Bibliography

1. Sources

1.1. Old grammars

Eustatievici-Brașoveanul 1757. EUSTATIEVICI-BRAȘOVEANUL, Dimitrie, *Gramatica rumânească*. Brașov, (manuscrisul 583, Biblioteca Academiei Române), 1757.

Budai-Deleanu 1815-1820. BUDAI-DELEANU, Ion, *Temeiurile gramaticii românești*, (manuscrisele 2425 și 2426, Biblioteca Academiei Române), 1815-1820.

Diaconovici Loga 1822. DIACONOVICI LOGA, Constantin. *Gramatica românească pentru îndreptarea tinerilor*. Acum întâia oară lucrată prin Constantin Diaconovici Loga, al Școalelor Preparande Românești din Arad Profesor, la Buda, în Crăiasca Tipografie a Universității Ungariei, 1822.

Iorgovici 1799. IORGOVICI, Paul, *Observații de limba rumânească*. Buda: Crăiasca Universității Tipografie, 1799.

Institutiones 1770. *Institutiones linguae valachicae. Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină de la Kalocsa*, probabil Oradea, 1770, (manuscrisul 760/1 și 760/2, Biblioteca Arhiepiscopală din Kalocsa, Ungaria). *Institutiones linguae valachicae. Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină*. 1770. Ediție critică de Gheorghe Chivu. Revizia și traducerea textului latin de Lucia Wald. București: Editura Academiei Române, 2001.

Macarie 1757-1772. MACARIE, Ieromonahul, PAISIESCU Dragomirneanul, *Gramatica rumânească*, (manuscrisul nedatat, netipărit, Biblioteca Academiei), schitul Sihla, 1757-1772.

Micu/Șincai 1780/1805. CLAIN, Samuil Micu, ȘINCAI, Gheorghe, *Elementa linguae Dacoromanae sive Valachicae*, Viena, Kurzbock, 1780. Buda: Typis regiae Universitatis Pestanae, 1805.

Staicu 1667-1669. Călugărul Staicu, *Gramatica slavo-română (Tâlcuirea sau arătarea gramaticii slavonești a învățătorului Staicu de la Școala de slavonie din Târgoviște)*, de la sfârșitul secolului al XVII-lea. (Copii ale fragmentului de gramatică a lui Staicu se păstrează în manuscrisele 312 și 3473 din Biblioteca Academiei Române), 1667-1669.

Școleriu 1789. ȘCOLERIU, Toader, *Lecțiune, adecă cuvîntare, scoase de la întîie parte a gramaticii...* În tipografie ce politicească, În tîrgul Ieșului, 1789.

Tempea 1797. TEMPEA, Radu, *Gramatică românească alcătuită de...*, directorul Școlilor Neunite Naționalicești prin Marele Principat al Ardealului, Cu Slobozenia celor mai Mari. Sibiu, în Tipografia lui Petru Bart, 1797.

Văcărescu 1787. VACARESCU, Ienăchiță, *Observații sau băgări de seamă, asupra regulilor și orânduealelor gramaticii rumânești*, adunate și alcătuite de dumnealui..., tipărită acum într-un al doilea rând, în Viena Austriei (Râmnic- Episcopia Râmnicului), 1787.

1.2. Modern grammars

*** GLR 1954. *Gramatica limbii române*, vol. I (Redactor responsabil Dimitrie Macrea), 1954. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

*** GLR 1954. *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea (Redactor responsabil Dimitrie Macrea), 1954. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

*** GLR 1963. GRAUR, Alexandru; AVRAM, Mioara; VASILIU, Laura, *Gramatica limbii române*, 1963. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

*** GLR 1966. GRAUR, Alexandru; AVRAM, Mioara; VASILIU, Laura, *Gramatica limbii române*, vol. I (ediție revăzută și adăugită), 1966. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.

*** GLR 1966. GRAUR, Alexandru; AVRAM, Mioara; VASILIU, Laura, *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea (ediție revăzută și adăugită), 1966. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România.

2. References

IONAȘCU, Romulus, 1914, *Gramaticii români. Tractat istoric. Despre evoluțiunea studiului gramaticii limbei române de la 1757 până astăzi*. Iași: Editura Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefăniu & Co.

IORDAN, Iorgu (coord.), 1978, *Istoria lingvisticii românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică